

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ФАРМАЦІЯ**

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 226 Фармація, промислова фармація
галузі знань 22 Охорона здоров'я
освітня кваліфікація: бакалавр фармації**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Полтавського державного
медичного університету
від «11» травня 2022 р.
протокол № 9

Освітньо-професійна програма вводиться в дію
з 01 вересня 2022 р. наказ ректора
від «31» травня 2022 р. № 150

Полтава 2022

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Погоджено

Перший проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи ПДМУ

д.мед.н. професор _____ Валентин ДВОРНИК

«10» травня 2022 р.

Погоджено

Начальник навчального відділу

д.мед.н. професор _____ Іван СТАРЧЕНКО

«10» травня 2022 р.

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданнях:

Ради із забезпечення якості вищої освіти й освітньої діяльності Полтавського
державного медичного університету

Протокол № 4 від «4» травня 2022 р.

Голова Ради, д.мед.н., професор _____ Валентин ДВОРНИК

кафедри експериментальної та клінічної фармакології

з клінічною імунологією та алергологією

Протокол № 17 від «17» квітня 2022 р.

Завідувач кафедри д.мед.н., доцент _____ Руслан ЛУЦЕНКО

кафедра медичної хімії

Протокол № 18 від «18» квітня 2022 р.

Завідувачка кафедри к.хім.н., доцент _____ Олена ІВАЩЕНКО

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма Фармація першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньої кваліфікації бакалавр фармації розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 (в редакції від 25 червня 2020 р. №519), «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 27.09.2016 р. №674 та від 01.02.2017 р. №53, Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. №347, від 03.03.2020 р. №180, від 24.03.2021 р. №365, Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010 та інших чинних нормативних документів.

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, у якому визначено передумови доступу до навчання за цією програмою, нормативний термін підготовки, перелік освітніх компонентів та логічна послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання програми, форма атестації здобувачів освіти, перелік загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, програмні результати навчання, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою Полтавського державного медичного університету у складі:

1. Луценко Руслан Володимирович – голова робочої групи, доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, голова проектної групи.

2. Чечотіна Світлана Юріївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, членкиня проектної групи.

3. Власенко Наталія Олександрівна – кандидат фармацевтичних наук, викладач закладу вищої освіти кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, членкиня проектної групи.

4. Дев'яткіна Наталія Миколаївна – кандидат медичних наук, доцент кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, членкиня проектної групи.

5. Хмельницька Ольга Андріївна – кандидат фармацевтичних наук, викладач вищої категорії ЦК професійних фармацевтичних дисциплін фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ, голова Правління Полтавської обласної громадської організації «Асоціація працівників фармацевтичної галузі», членкиня проектної групи.

6. Куценко Наталія Петрівна – директорка фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ.

7. Левадна Віта Вікторівна – методист першої категорії навчально-методичного відділу.

8. Чопенко Володимир Валерійович – директор ТОВ «МЕДІА-ПЛЮС», голова Полтавської філії громадської організації «Всеукраїнська фармацевтична палата».

Крамаренко Дарина Євгеніївна – здобувачка освіти освітньо-професійної програми Фармація фахової передвищої освіти спеціальності 226 Фармація, промислова фармація фахового медико-фармацевтичного коледжу ПДМУ.

Гарантом освітньо-професійної програми Фармація першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація галузі знань 22 Охорона здоров'я наказом ректора Полтавського державного медичного університету від 05 травня 2021 р. № 192 призначено доктора медичних наук, доцента, завідувача кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією – Луценка Руслана Володимировича.

Рецензії та відгуки зовнішніх рецензентів:

1. Андрій ГРИЦИК – доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри фармацевтичного управління, технології ліків та фармакогнозії Івано-Франківського національного медичного університету.

2. Володимир ЖИЛЮК – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри фармакології Дніпровського державного медичного університету.

3. Наталія АНДРІЄНКО – начальник Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Полтавській області.

4. Юлія КУРКІНА – директор ТОВ «Ліки Полтавщини».

Термін перегляду освітньо-професійної програми 1 раз на 1 рік.

Оновлення, перегляд, зміни та доповнення освітньо-професійної програми Фармація за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація галузі знань 22 Охорона здоров'я:

Навчальний рік	Рішення Вченою ради (дата, протокол №)	Наказ ректора про введення в дію ОПП (дата, наказ №)	Дата введення в дію ОПП
2022-2023	Від 11 травня 2022 р. №9	Від 31 травня 2022 р. №150	3 01 вересня 2022 р.

Ця освітня програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Полтавського державного медичного університету

1. Профіль освітньо-професійної програми Фармація зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

Складові	Опис освітньо-професійної програми
1.1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти	Полтавський державний медичний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний факультет №1 Кафедра експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: бакалавр Освітня кваліфікація: бакалавр фармації
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Фармація
Тип диплому та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра, одиничний, 180 кредитів ЄКТС на основі повної загальної середньої освіти, термін навчання 2 роки 10 місяців. Диплом бакалавра, одиничний, 120 кредитів ЄКТС на основі освітнього ступеня фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, термін навчання 1 рік 10 місяців
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Цикл/рівень	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти; НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти (для терміну навчання 2 роки 10 місяців) Наявність диплома фахового молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація (для терміну навчання 1 рік 10 місяців) Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Полтавського державного медичного університету»
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Очна (денна), заочна
Термін дії освітньо-професійної програми	3 роки зі щорічним плановим оновленням
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної програми	https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/one-level/opp/farmaciya/osvitno-profesiyna-programa-farmaciya
1.2. Мета освітньо-професійної програми	
Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку висококваліфікованих, компетентних і конкурентоспроможних в Україні та за її межами фахівців-професіоналів у фармацевтичній галузі охорони здоров'я, що мають глибокі знання з теорії, практичні	

навички високої якості, здатних вирішувати проблеми і задачі професійної діяльності із застосуванням положень, теорій і методів фундаментальних і фармацевтичних наук та сприяє формуванню високоосвічених, вільних демократичних і національно свідомих людей.

1.3. Характеристика освітньо-професійної програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань: 22 Охорона здоров'я Спеціальність: 226 Фармація, промислова фармація Об'єкти вивчення та діяльності: пошук, синтез, створення і вивчення активних речовин, виробництво ліків у аптечних і промислових умовах, постійний контроль їх якості, планування, організація, економіка, менеджмент та маркетинг, контроль та забезпечення раціонального застосування лікарських засобів і виробів медичного призначення. Цілі навчання: формування здатності використовувати набуті знання/уміння/ навички та розуміння з гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін для вирішення типових і складних задач діяльності фармацевта у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді. Теоретичний зміст предметної області: складає навчальні нормативні та вибіркові дисципліни циклів загальної та професійної підготовки та три види практики. Також включає консультативно-комунікативні, організаційні, технологічні, контрольні-аналітичні, управлінські та дослідницькі функції, визначення безпечності, ефективності та економічності фармакотерапії, потреби в лікарських засобах та інших товарах аптечного асортименту, організацію їх постачання; забезпечення сучасної технології розробки та виготовлення ліків за рецептами і вимогами закладів охорони здоров'я; приймання, зберігання та реалізація ліків; фармацевтична опіка; рекламно-інформаційна та санітарно-просвітницька робота. Методи, методики та технології: органолептичні, хімічні, фізичні, біофармацевтичні, фармакотехнологічні, мікробіологічні, мікробіологічні, біохімічні, фармакологічні, клінічні, фармакоекономічні, маркетингові дослідження, моделювання, прогнозування та ін. Інструменти та обладнання: використовуються інструменти та обладнання для здійснення фундаментальних та прикладних досліджень, що є сучасними, широко вживаними у науковій і практичній діяльності та є безпечним з точки зору охорони праці.</p>
<p>Орієнтація освітньо-професійної програми</p>	<p>Освітньо-професійна; відповідно до Міжнародних стандартів кваліфікації освіти (МСКО) – має як академічну, так і прикладну орієнтацію.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Спеціальна освіта в галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 226 Фармація, промислова фармація. У освітньо-професійній програмі акцент робиться на формуванні та розвитку професійних компетентностей у сфері обігу лікарських препаратів, товарів аптечного асортименту, виробництва та контролю якості ліків, їх зберігання, доставки, а також здійснення фармацевтичної допомоги, гарантування безпечного та раціонального застосування лікарських засобів. Ключові слова: бакалавр, лікарські препарати на всіх етапах створення, фармацевтична діяльність, охорона здоров'я.</p>

<p>Особливості програми</p>	<p>Особливість програми полягає в націленості на підготовку фахівця нової генерації, здатного проводити навчально-наукову, організаційно-управлінську, інвестиційну діяльність у сфері фармації, що визначається пріоритетністю приватної форми власності. У програмі втілюється комплексний підхід, що базується на поєднанні передового вітчизняного та міжнародного досвіду та практичної спрямованості навчання, що у поєднанні зі збалансованою кількістю обов'язкових і вибіркового освітніх компонент сприятиме формуванню індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>Програма реалізується в малих групах; поєднує класичну університетську освіту та кваліфіковану професійну підготовку, набуття здобувачами вищої освіти необхідного обсягу знань та практичних умінь, необхідних фахівцям фармацевтичної галузі охорони здоров'я; сприяє оволодінню здобувачами сукупністю професійних компетенцій, соціальних навичок; реалізується в активному науково-дослідницькому середовищі, що стимулює аналітично-пізнавальну, інноваційну діяльність та апробацію їх результатів, зокрема шляхом: проходження навчальної практики на сучасних підприємствах фармацевтичного профілю; написання наукових робіт, тез, статей; презентації проведених досліджень на науково-практичних конференціях, круглих столах тощо.</p> <p>Під час розроблення освітньо-професійної програми враховано досвід українських (Національний фармацевтичний університет, Житомирський базовий фармацевтичний коледж імені Г.С. Протасевича, Фаховий медико-фармацевтичний коледж ПДМУ, Чорноморський національний університет імені Петра Могили) та закордонних закладів вищої освіти (Варшавський медичний університет (Medical University of Warsaw), Литовський університет медичних наук (Lithuanian University of Health Science), Монреальський університет (Universite de Montreal), Університет Лавалю (Universite Laval), Університет Альберти (University of Alberta), Університет Далхаузі (Dalhousie University).</p> <p>Унікальність програми полягає в тому, що здобувачі освіти будуть навчатись у сучасному багатопрофільному медичному університеті додатково мають змогу опанувати стоматологічні лікарські форми, будуть проходити практику на сучасних фармацевтичних підприємствах регіону (АТ «Лубнифарм» і ТОВ «Ліки Полтавщини»), що використовують власно вирощену екологічну рослинну сировину. Індивідуалізації навчальної траєкторії здобувачів освіти обумовлена отримання глибоких міждисциплінарних знань на стику гуманітарних, медичних і фармацевтичних спеціальностей.</p> <p>Програма дає можливість виробити у здобувачів освіти здатність до продуктивної роботи та розвитку hard skills і soft skills.</p>
------------------------------------	---

1.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники підготовлені до роботи за КВЕД ДК 009:2010</p> <p>Клас 21.10 Виробництво основних фармацевтичних продуктів</p> <p>Клас 21.20 Виробництво фармацевтичних препаратів і матеріалів</p> <p>Клас 47.73 Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах</p> <p>Клас 47.74 Роздрібна торгівля медичними й ортопедичними товарами в спеціалізованих магазинах</p> <p>Клас 44.46 Оптова торгівля фармацевтичними товарами</p> <p>Відповідно до Національного класифікатора професій можуть займати первинні посади:</p> <p>3228 Фармацевт</p> <p>3228 Лаборант (фармація)</p> <p>Відповідно до п.184 Постанови Кабінету Міністрів України №929 від 30.11.2016 р. із змінами в редакції Постанови КМ № 1002 від 22.09.2021:</p> <p>бакалаври «Фармація, промислова фармація» можуть виконувати обов'язки уповноваженої особи та займати посади:</p> <ul style="list-style-type: none"> -завідувач аптеки -заступник завідувача аптеки в аптеках, які розташовані в селах, селищах та селищах міського типу. <p>Після закінчення навчання за освітньою програмою бакалавра спеціальності 226 «Фармація, промислова фармація» випускники можуть вступати на програму підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.</p>
Подальше навчання	Мають право продовжувати навчання за освітніми програмами другого (магістерського) рівня вищої освіти.
1.5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Навчання ґрунтується на принципах студентоцентризму, академічної свободи, індивідуально-особистісного підходу; відбувається через комунікативний, інтегрований підхід до навчання, самонавчання; реалізується через навчання на основі дослідження, посиленої професійної орієнтованості; форми навчальних занять – лекції, практичні та семінарські заняття, самостійна навчальна та дослідницька робота з застосуванням технологій дистанційного навчання, тренінги, майстер-класи, кейс-стаді, командна робота та проєктна діяльність тощо.</p>
Оцінювання	<p>Формативне оцінювання (письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання, самооцінювання та коментоване взаємооцінювання здобувачів освіти).</p> <p>Сумативне оцінювання у вигляді заліків, підсумкових модульних контролів, іспитів; поточне оцінювання протягом вивчення освітніх компонентів (тестування; презентації; аналіз текстів чи даних; есе тощо) Атестація - кваліфікаційний тестовий державний іспит «Крок» (за умови прийняття нормативних документів МОЗ України) та практично-орієнтований іспит.</p>
1.6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі фармації та промислової фармації або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів

	фармацевтики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК05. Виявляти та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК07. Здатність до вибору стратегії спілкування та командної роботи.</p> <p>ЗК08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.</p> <p>ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	<p>ФК01. Здатність використовувати у професійній діяльності нормативно-правову базу України та рекомендації належних фармацевтичних практик.</p> <p>ФК02. Здатність здійснювати професійну діяльність згідно з вимогами санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці, техніки безпеки та протипожежного захисту.</p> <p>ФК03. Здатність застосовувати на практиці фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, розуміти соціальні наслідки професійної діяльності, що засновані на моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах поведінки відповідно до Етичного кодексу фармацевтичних працівників України.</p> <p>ФК04. Здатність проводити інформативну та санітарно-просвітницьку роботу шляхом донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень власного досвіду та аргументації з метою профілактики найпоширеніших, зокрема інфекційних, захворювань.</p> <p>ФК05. Здатність здійснювати консультування та фармацевтичну опіку під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів шляхом оцінки співвідношення ризик/користь, сумісності, показань та протипоказань керуючись даними про стан здоров'я конкретного хворого.</p> <p>ФК06. Здатність організовувати моніторинг, раціональне</p>

забезпечення населення та лікувально-профілактичних закладів рецептурними та безрецептурними лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту.

ФК07. Здатність поглиблювати когнітивні та практичні уміння (навички майстерності та інноваційності на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання).

ФК08. Здатність забезпечувати належне зберігання лікарських засобів, виробів медичного призначення та інших товарів аптечного асортименту відповідно до їх фізико-хімічних властивостей та правил Належної практики зберігання (GSP) у закладах охорони здоров'я.

ФК09. Здатність організувати діяльність аптеки (у сільській місцевості) із забезпечення населення лікарськими засобами, виробами медичного призначення та іншими товарами аптечного асортименту, відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та інших організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ФК10. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та виробу медичного призначення відповідно до чинного законодавства України, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство, документування та управління якістю згідно нормативно-правових актів України.

ФК11. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК12. Здатність здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціною, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку на основі результатів маркетингових досліджень та з урахуванням ринкових процесів на національному і міжнародному ринках.

ФК13. Здатність застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств та інших фармацевтичних організацій відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та Глобальної рамки FIP, демонструвати навички лідерства.

ФК14. Здатність здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських препаратів у різних лікарських формах за рецептами лікарів та замовленнями лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

ФК15. Здатність брати участь в управлінні складною технологією або професійною діяльністю в виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP).

ФК16. Здатність організувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини з урахуванням раціонального використання

	<p>ресурсів лікарських рослин, прогнозувати та обґрунтовувати шляхи вирішення проблеми збереження та охорони заростей дикорослих лікарських рослин відповідно до правил Належної практики культивування та збирання вихідної сировини рослинного походження (GACP).</p> <p>ФК17. Здатність здійснювати контроль якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини в аптеках та лабораторіях фармацевтичних підприємств у відповідності з вимогами Державної фармакопеї України та належних практик, визначати способи відбору проб для контролю лікарських засобів відповідно до діючих вимог, запобігати розповсюдженню фальсифікованих лікарських засобів.</p> <p>ФК18. Здатність визначати лікарські засоби та їх метаболіти у біологічних рідинах та тканинах організму, проводити хіміко-токсикологічні дослідження з метою діагностики гострих отруєнь, наркотичного та алкогольних сп'янінь.</p>
1.7. Програмні результати навчання	
<p>ПРН01. Демонструвати та застосовувати у практичній діяльності комунікативні навички спілкування, фундаментальні принципи фармацевтичної етики та деонтології, що засновані на гуманістичних, моральних зобов'язаннях та цінностях, етичних нормах професійної поведінки та відповідальності згідно Етичного кодексу фармацевтичних працівників України, як соціально значущу для здоров'я людини.</p> <p>ПРН02. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності; використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН03. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності; проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності з метою профілактики поширення захворювань, та спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачених робочих та/або навчальних ситуаціях.</p> <p>ПРН04. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахуванням суспільних і виробничих інтересів.</p> <p>ПРН05. Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях з використанням креативних методів та підходів; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.</p> <p>ПРН06. Здійснювати спілкування з професійних питань у тому числі іноземною мовою, усно та письмово, аналізувати тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.</p> <p>ПРН07. Здійснювати професійну діяльність, використовуючи інформаційні технології, «Інформаційні бази даних», системи навігації, Інтернет-ресурси, програмні засоби та інші інформаційно-комунікаційні технології.</p> <p>ПРН08. Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді та керувати професійним розвитком осіб та груп.</p> <p>ПРН09. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.</p> <p>ПРН10. Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності та здатність продовжувати навчання із зазначеним ступенем автономії.</p> <p>ПРН11. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових</p>	

актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

ПРН12. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у наслідок екстремальних ситуацій.

ПРН13. Визначати переваги та недоліки лікарських засобів різних фармакологічних груп з урахуванням їх біофармацевтичних, фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей; рекомендувати споживачам лікарські засоби та товари аптечного асортименту з наданням консультативної допомоги.

ПРН14. Здійснювати комплекс заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами й іншими товарами аптечного асортименту.

ПРН15. Визначати роль факторів, що впливають на процеси всмоктування, розподілу, депонування, біотрансформації та виведення ліків, з урахуванням особливостей організму людини та фізико-хімічних властивостей лікарських засобів.

ПРН16. Визначати вплив факторів навколишнього середовища: вологи, температури, світла, тощо на стабільність лікарських засобів та виробів медичного призначення.

ПРН17. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН18. Здійснювати господарський облік в аптечних закладах, адміністративне діловодство. Здійснювати процеси товарознавчого аналізу, забезпечувати вхідний контроль якості лікарських засобів та документувати їх результати.

ПРН19. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби, вироби медичного призначення та інші товари аптечного асортименту.

ПРН20. Застосовувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптово-посередницьких, виробничих підприємств відповідно до принципів Належної практики фармацевтичної освіти та демонструвати навички лідерства.

ПРН21. Обирати раціональну технологію, виготовляти лікарські засоби у різних лікарських формах за рецептами лікарів і замовленнями лікувальних закладів, оформлювати їх до відпуску, згідно належної аптечної практики (GPP). Виконувати різні технологічні операції.

ПРН22. Брати участь у виробництві лікарських засобів в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP).

ПРН23. Організовувати та проводити заготівлю лікарської рослинної сировини. Впроваджувати заходи з охорони, відтворення та раціонального використання дикорослих видів лікарських рослин.

ПРН24. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи контролю якості лікарських засобів та лікарської рослинної сировини засобів згідно з вимогами Державної фармакопеї України.

ПРН25. Застосовувати у професійній діяльності сучасні методи соціальної взаємодії «фармацевт-лікар-пацієнт» з метою забезпечення максимально раціональної лікарської терапії у певного хворого, а також для здійснення фармацевтичної опіки під час вибору та відпуску безрецептурних лікарських засобів.

1.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Реалізацію освітньо-професійної програми зі спеціальності забезпечують науково-педагогічні працівники рівень наукової та професійної активності яких засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів з перелічених у пункті 38 Ліцензійних умов, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами і доповненнями) в редакції постанови Кабінету Міністрів України № 365 від 24.03.2021р.</p> <p>Основною кафедрою, що забезпечує освітній процес є кафедра</p>
------------------------------------	--

	<p>експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, у складі якої доктори медичних та фармацевтичних наук, кандидати медичних та фармацевтичних наук, професора і доценти та викладачі.</p> <p>До викладання окремих освітніх компонент долучені науково-педагогічні працівники кафедр: іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, медичної біології, медичної хімії, медичної інформатики, медичної і біологічної фізики, біологічної та біоорганічної хімії та ін.</p> <p>Всі науково-педагогічні працівники мають відповідну академічну та/або професійну кваліфікації. Університет сприяє безперервному професійному розвитку викладачів, забезпечуючи підвищення кваліфікації як в Україні так і за кордоном. Більшість викладачів володіють іноземною мовою і мають сертифікат на рівні B2.</p> <p>Під час освітнього процесу залучаються професіонали-практики з досвідом дослідницької, управлінської, інноваційної роботи за фахом, що підсилює синергетичний зв'язок теоретичної та практичної підготовки.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічна база Полтавського державного медичного університету дозволяє здійснювати освітній процес, науковий процес на сучасному рівні відповідно до пункту 40 Ліцензійних умов згідно вимог стандартів освіти щодо підготовки фахівців фармації, навчального плану освітньої програми Фармація.</p> <p>Площа навчальних приміщень відповідає пункту 39 Ліцензійних умов. Для сучасної реалізації освітнього процесу функціонують аудиторії (всі оснащені мультимедійними проекторами), комп'ютерні класи, бібліотека та читальні зали. Для практичної підготовки створені необхідні умови – функціонують лабораторії: наукова лабораторія кафедри експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією, лабораторія органічної та неорганічної хімії, лабораторія хімії, навчальний кабінет з фармакології, лабораторія аналітичної та фармацевтичної хімії, лабораторія технології ліків, лабораторія фармакогнозії, тренажерний зал з організації та економіки фармації (навчальна аптека) Для забезпечення доступу здобувачів до мережі Інтернет організовано бездротовий зв'язок, що покриває площі всіх навчальних корпусів університету, гуртожитків, бібліотеки та читальних залів. Поряд з цим, для підготовки здобувачів використовується матеріальна база організацій, підприємств фармацевтичної галузі Полтавського регіону відповідно до укладених угод.</p> <p>На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами і доповненнями) в редакції постанови Кабінету Міністрів України № 365 від 24.03.2021 р. проектування, будівництво і реконструкція будівель, споруд і приміщень Університету проводиться з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми проблемами.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне</p>	<p>Офіційний Web-сайт Університету містить інформацію про освітню програму зі спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, освітнє середовище, методичний комплекс освітньої програми,</p>

забезпечення	<p>навчальну та виховну діяльність, структурні підрозділи, що забезпечують супровід освітньої програми, правила прийому тощо. Бібліотека ПДМУ є інформаційним центром, у якому наявні сучасні новітні довідникові й монографічні видання з фармації, медицини та суміжних наук, навчальна література, законодавча та нормативні документи, автореферати та дисертації, збірки наукових праць та періодика тощо.</p> <p>У бібліотеці створено всі умови для якісного сучасного інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування відвідувачів, частково автоматизовані бібліографічні ресурси, забезпечений доступ до світових науково-метричних платформ відкритого доступу. Створені й постійно наповнюються власні інформаційні ресурси, функціонує інституційний репозитарій «eaPSMU» електронний архів – репозитарій ПДМУ.</p> <p>Бібліотека є членом Корпорації зі створення електронного каталогу медичних бібліотек України. Організовано тестовий доступ до міжнародних інформаційних платформ Web of Science, EBSCO Publishing, цифрової бібліотеки рецензованих журналів JSTOR (Journal STORage, США).</p> <p>Діє віртуальна довідкова служба, міжбібліотечний абонемент.</p>
1.9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту» та угод з закладами вищої освіти України.
Міжнародна кредитна мобільність	Здійснюється на підставі Закону України «Про вищу освіту» та договорів з закордонними закладами вищої освіти
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

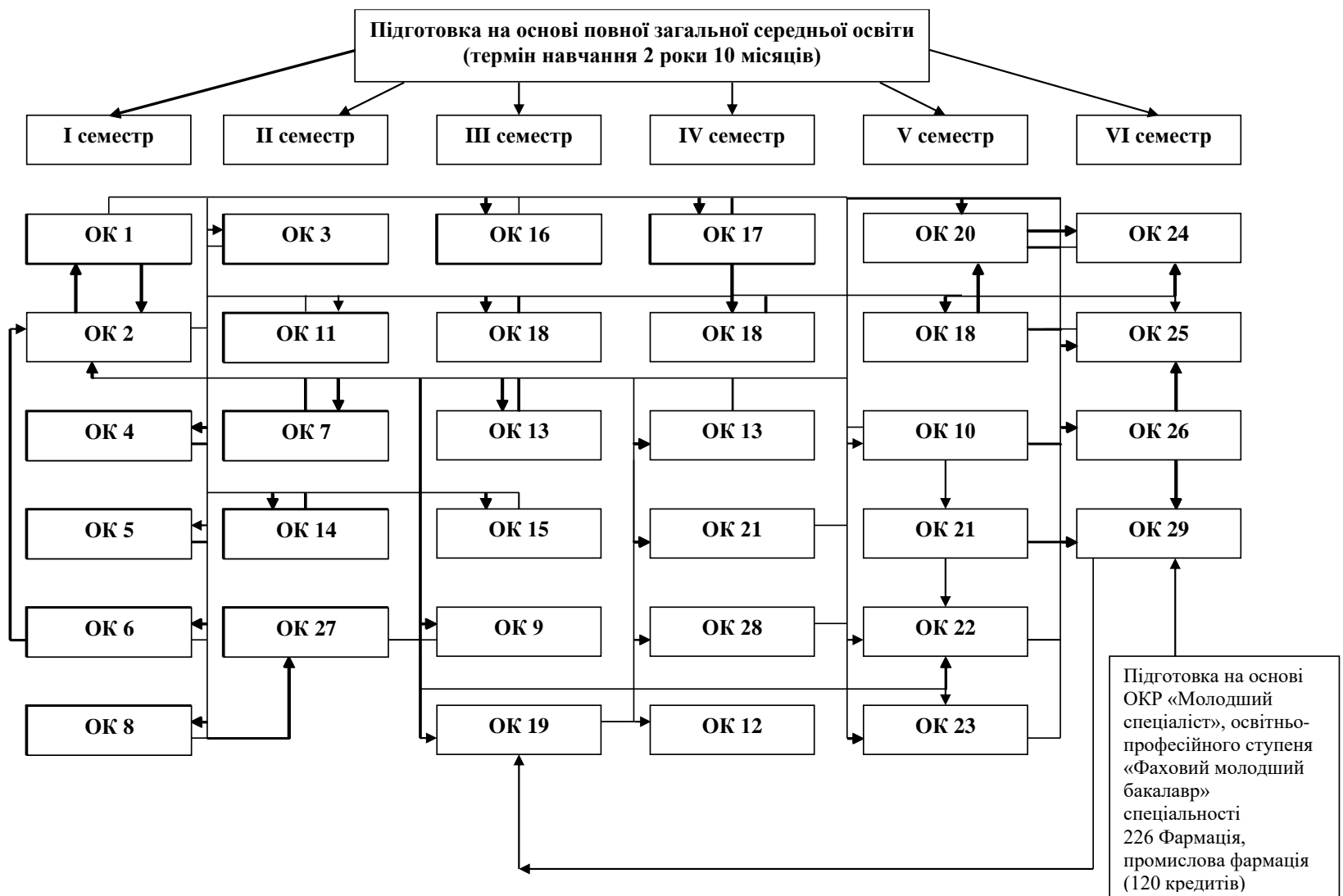
2.1. Перелік компонентів ОПП

<i>Код н/д</i>	<i>Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)</i>	<i>Кількіть кредитів ECTS</i>	<i>Форма підсумкового контролю</i>
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
I. Цикл загальної підготовки			
ОК 1	Інтегрований курс: Філософія, медична етика та деонтологія	3	ПМК
ОК 2	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	ПМК
ОК 3	Англійська мова (за професійним спрямуванням)	6	ПМК
ОК 4	Анатомія та фізіологія людини	6	Екзамен
ОК 5	Загальна та неорганічна хімія	6	Екзамен
ОК 6	Основи латинської мови з медичною термінологією	3	ПМК
ОК 7	Органічна хімія	4	ПМК
ОК 8	Ботаніка	3	ПМК
ОК 9	Мікробіологія	3	ПМК
ОК 10	Філософія та методологія науки	3	ПМК
Усього за циклом		40 кредитів	
II. Цикл професійної підготовки			
ОК 11	Фармакогнозія	5	Екзамен
ОК 12	Інформаційні технології у фармації	3	ПМК
ОК 13	Технологія ліків	9	ПМК
ОК 14	Аналітична хімія	3	ПМК
ОК 15	Фізична та колоїдна хімія	4	ПМК
ОК 16	Біологічна хімія	3	ПМК
ОК 17	Патологія	4	ПМК
ОК 18	Фармакологія	13	Екзамен
ОК 19	Гігієна з основами екології	3	ПМК
ОК 20	Медицина катастроф та надзвичайних станів	4	ПМК
ОК 21	Організація та економіка фармації	7	Екзамен
ОК 22	Менеджмент та маркетинг у фармації	4	ПМК
ОК 23	Фармацевтична хімія	6	Екзамен
ОК 24	Фармацевтична опіка	6	ПМК
ОК 25	Медичне та фармацевтичне товарознавство	4	ПМК
ОК 26	Фармацевтичне правознавство	3	ПМК
ОК 27	Практика з ботаніки та фармакогнозії	3	ПМК
ОК 28	Практика з технології ліків	3	ПМК
ОК 29	Передатестаційна практика	6	ПМК
	Атестація	2	
Усього за циклом		95 кредити	
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		135 кредитів	

1	2	3	4
Вибіркові компоненти ОПП			
ВК	Вибіркові компоненти, усього	32	
ВК 1	Вступ у фармацію	3	Залік
ВК 2	Біоетика та біобезпека	3	Залік
ВК 3	Історія медицини та фармації	3	Залік
ВК 4	Історія сучасного світу	3	Залік
ВК 5	Історія України	3	Залік
ВК 6	Історія світової культури	3	Залік
ВК 7	Основи академічного письма та етики	3	Залік
ВК 8	Етика та деонтологія в фармації	3	Залік
ВК 9	Валеологія	3	Залік
ВК 10	Імунопрофілактика інфекційних захворювань	3	Залік
ВК 11	Методологія науки	3	Залік
ВК 12	Комп'ютерне моделювання у фармації	3	Залік
ВК 13	Сучасна ділова іноземна мова (англійська)	3	Залік
ВК 14	Сучасна ділова іноземна мова (німецька)	3	Залік
ВК 15	Лабораторна діагностика	3	Залік
ВК 16	Нутриціологія та броматологія	3	Залік
ВК 17	Фармацевтичні основи токсикоманії та наркоманії	3	Залік
ВК 18	Медична психологія	3	Залік
ВК 19	Психологія спілкування	3	Залік
ВК 20	Соціологія	3	Залік
ВК 21	Основи фітотерапії	3	Залік
ВК 22	Гомеопатичні засоби	3	Залік
ВК 23	Засоби лікувальної косметики	3	Залік
ВК 24	Основи технології косметичних засобів	3	Залік
ВК 25	Охорона праці в галузі	3	Залік
ВК 26	Теоретичні основи синтезу	3	Залік
ВК 27	Основи підприємницької діяльності	3	Залік
ВК 28	Основи економічної теорії	3	Залік
ВК 29	Основи клінічної фармації	3	Залік
ВК 30	Стандартизація лікарських засобів	3	Залік
ВК 31	Нанотехнології та наноматеріали у фармації	3	Залік
ВК 32	Інноваційне підприємництво та управління стартап-проєктами		Залік
Загальна кількість		45 кредитів	
Фізичне виховання (позакредитна)			
Загальний обсяг освітньо-професійної програми, у тому числі обов'язкові компоненти (75%) вибіркові компоненти (25%)		180 135 45	

2.2. Структурно-логічна схема ОПП Фармація

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-професійної програми Фармація спеціальності 226 Фармація, промислова фармація проводиться у формі кваліфікаційного тестового державного іспиту «Крок» (за умови прийняття нормативних документів МОЗ України) та практично-орієнтованого іспиту з виставленням єдиної оцінки і завершується видачою документа встановленого зразка з присвоєнням освітньої кваліфікації бакалавр фармації. Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Полтавський державний медичний університет у своїй роботі керується Положенням про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти, яка передбачає:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

5. Перелік нормативних документів, на основі яких базується ОПП

1. Закон України про «Вищу освіту» від 1 липня 2014 року.
2. Закон України про «Освіту».
3. Національний Класифікатор України: Класифікатор професій ДК 001:2010
4. Національна рамка кваліфікацій, 2011.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року №266 (зі змінами від 27.09.2016 р. №674; від 01.02.2017 р. №53; від 07.07.2021 №762). Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.
6. Методичні рекомендації, щодо розроблення стандартів вищої освіти (у редакції наказу МОН України від 21 грудня 2017 р. №1648).

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

	ОК -1	ОК -2	ОК -3	ОК -4	ОК -5	ОК -6	ОК -7	ОК -8	ОК -9	ОК -10	ОК -11	ОК -12	ОК -13	ОК -14	ОК -15	ОК -16	ОК -17	ОК -18	ОК -19	ОК -20	ОК -21	ОК -22	ОК -23	ОК -24	ОК -25	ОК -26	ОК -27	ОК -28	ОК -29
ЗК 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 02						+	+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 03	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 04	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 05	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 06	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 07	+	+	+							+			+								+	+	+		+	+		+	+
ЗК 08	+	+								+																	+	+	+
ЗК 09	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 10								+													+	+	+		+		+	+	+
ЗК 11														+	+							+	+					+	+
ЗК 12	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			
ФК 01											+		+						+	+		+	+		+	+	+	+	+
ФК 02				+		+		+	+			+	+	+	+	+			+	+			+			+	+	+	+
ФК 03	+	+								+										+	+	+		+		+	+	+	+
ФК 04		+							+			+					+	+	+					+			+		+
ФК 05		+		+				+			+							+		+				+				+	+
ФК 06				+	+	+		+	+		+		+	+	+	+	+	+		+			+	+			+	+	+
ФК 07										+		+	+	+	+	+	+				+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК 08					+	+	+		+			+	+		+						+		+		+			+	+
ФК 09																		+		+		+			+				+
ФК 10		+				+						+									+	+			+	+			+
ФК 11			+			+						+									+	+		+	+	+			+
ФК 12	+	+	+			+				+		+									+	+				+			+
ФК 13	+	+	+			+				+		+	+								+	+			+		+	+	+
ФК 14		+	+				+		+		+		+	+	+			+			+	+	+	+	+			+	+
ФК 15			+				+					+	+	+				+			+		+					+	+
ФК 16							+	+	+		+		+	+			+						+				+		+
ФК 17		+	+				+		+		+		+	+	+		+	+		+				+			+	+	+
ФК 18					+		+							+	+	+		+					+						+

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) обов'язковими компонентами освітньої програми

	ОК -1	ОК -2	ОК -3	ОК -4	ОК -5	ОК -6	ОК -7	ОК -8	ОК -9	ОК -10	ОК -11	ОК -12	ОК -13	ОК -14	ОК -15	ОК -16	ОК -17	ОК -18	ОК -19	ОК -20	ОК -21	ОК -22	ОК -23	ОК -24	ОК -25	ОК -26	ОК -27	ОК -28	ОК -29
ПРН 01	+	+	+						+									+		+				+					
ПРН 02	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 03									+								+	+	+										
ПРН 04	+									+											+	+		+				+	+
ПРН 05	+	+								+														+					+
ПРН 06		+	+																					+					+
ПРН 07		+	+				+					+										+	+						
ПРН 08	+	+								+												+		+					+
ПРН 09																					+	+			+				+
ПРН 10		+						+		+	+	+	+					+									+	+	+
ПРН 11																					+	+			+	+		+	+
ПРН 12				+													+	+		+									
ПРН 13				+					+							+		+						+					
ПРН 14																					+	+			+			+	+
ПРН 15				+												+	+	+											
ПРН 16					+		+		+			+	+	+	+	+				+			+		+			+	+
ПРН 17																					+	+			+				
ПРН 18		+																				+	+		+	+			+
ПРН 19												+										+	+		+	+			+
ПРН 20	+	+								+												+	+		+				+
ПРН 21					+	+							+	+	+	+		+			+		+				+	+	
ПРН 22						+	+						+	+	+	+							+				+	+	
ПРН 23								+			+								+								+		
ПРН 24					+		+	+	+		+		+	+	+	+		+					+				+	+	+
ПРН 25	+	+								+								+		+				+					+

Гарант освітньої програми

завідувач кафедри експериментальної та клінічної фармакології
з клінічною імунологією та алергологією, д.мед.н., доцент

Руслан ЛУЦЕНКО